

SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE

POSTUL DE CENZURA DEVA.

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Cenzurat: IOAN NICULĂ.

Előfizetési árak:
 Egész évre — — — 20 kor. | Negyed évre — — — 5 kor.
 Fél évre — — — 10 „ | Egyes száma ára — — — 40 fill.
 Nyitlér soronként 3 kor.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: Ifj. Szántó Károly.
 Kiadóhivatal: Szászvárosi Könyvnyomda R.-t.
 Megjelenik minden vasárnap.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, a pénzügyi közlemények és hirdetések a kiadóhivatalhoz küldendők. Kéziratok nem adtnak vissza. Hirdetések árszabály szerint, többszöri hirdetésnél árkedvezmény.

Előfizetési felhívás.

Folyó év október hó 1-ével új előfizetést nyitottunk lapunkra. A szerény anyagi körülmények az előállításnak a háboru okozta drágasága dacára is igyekeztünk lapunkat fentartani s a vidéki sajtóra általánosságban is reánehézülő akadályokkal megküzdve, a köznek szolgálatába állani. Erőnkhez mérten igyekeztünk megállni helyünket s ebben t. előfizetőink támogatása nagyban segítségünkre volt.

A valódi értelemben vett szabadság, testvériség, egyenlőség diadalra jutásával a szocializmus és demokratizmus egyik vívmánya lett a szabadsajtó, melyre e nehéz időkben fontos kötelességek, feladatok várnak.

Mindezeknek teljesítéséhez tisztelettel kérjük a közönség támogatását, hiszen e nélkül nem lennénk képesek lapunkat megjelentetni.

A vidéki hetilapok s így a hunyadmegyeiek is, az óriási mértékben emelkedett munkabérek és anyagárakra való tekintettel a lapok előfizetési árát 1919. január hó 1-ével kezdődőleg felemelték. Ugyisint a hirdetési árak is mérsékelten magasabbak lettek.

Tisztelettel kérjük tehát lapunk t. előfizetőit, olvasóit, hogy ezt az ár-emelkedést a mai tényleges viszonyoknak megfelelő kényszerintézkedésnek vegyék, mert őszintén bevalljuk, hogy az utóbbi időkben a fennállott árak mellett csak ráfizetéssel tudtuk lapunkat megjelentetni, remélve, hogy az előállítás eszközei olcsóbbak lesznek, ami — sajnos — nem történt meg.

Közönségünknek hálás köszönetet mondunk az eddigi szives támogatásért s amidőn reméljük, hogy ez a jóindulatu támogatás a jövőben, az újjáalakulás nagy és nehéz munkájában sem fog elmaradni, ígérjük, hogy hiven és igazságosan fogjuk a köz s így közös mindnyájunk érdekeit szolgálni, megvédeni.

Előfizetési árak: egész évre 20 K
 félévre 10 „
 negyedévre 5 „

Tisztelettel:

A „SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE”
 kiadóhivatala.

Románia új parlamentje.

A Dácia írja: A választások végleges eredménye szerint az új parlament a következő lesz: Románia a csatolt részekkel együtt 568 képviselőt választott. A régi királyságban megválasztottak 130 liberális, 75 polgári, 69 egyéb párti, Erdélyben 161 nemzeti párti, 5 magyar, 5 sváb és 2 szász képviselőt. Bukovina és Beszarábia együtt 113 képviselőt választott. Ilyképen a legtekintélyesebb blokk jelenleg az erdélyi nemzeti párt, mert a régi királyság képviselői igen sok különböző pártból kerültek ki.

Határozatok az európai éhség ellen.

Páris, nov. 12.

Az éhség leküzdése végett Londonba összehívott gazdasági konferencia két határozati javaslat elfogadása után befejezte tanácskozásait. Az első javaslat felkéri a legfelsőbb gazdasági tanácsot, tegyen közzé jelentést az egyes országok gazdasági helyzetéről. Sir George Paissy, az angol kormány volt pénzügyi tanácsadója, nagy nemzetközi kölcsön biztosítását kívánta, másfelől pedig Oppenheime berlini professzor nemzetközi bank megállapítását indítványozta. Wenckebank tanárnak Bécs rettenetes helyzetéről tett közlései igen mély benyomást tettek a konferenciára. A bécsi jóvátételi bizottság albizottság is levelet írt Renner dr. kancellárnak és közli vele, hogy a bizottság tagjai értesítették kormányukat Ausztria élelmiszer- és szén szükségletéről. A bizottság felszólította továbbá a cseh szlovák és a délszláv kormányt is, hogy tegyenek eleget Ausztriával kötött kőszén- és élelmiszerszállításról szóló szerződéseiknek.

Hirdetmény.

A Consiliul Dirigent XIX. számú rendeletével elrendelte az országos gazdasági munkáspénztár feloszlását és tagjai 1919. október 11-ével a Cassa cercuala pentru asigurările sociale-hoz jelentendők be, ahol betegség, baleset esetére biztosítottak.

Felhívtnak a hivatkozott kormányrendelet, valamint a 6450—1919. D. sz. miniszteri rendelet alapján a Hunyadvármegye területén lakó mindazon munkaadók, akik gazdasági cselédek és gazdasági munkásokat foglalkoztatnak, hogy mindazokat, akik 1919. október 11-ik napján és ezt követőleg szolgálatban, illetve munkában állottak és állanak, hogy jelen felhívástól számított 8 nap alatt a Cassa cercuala pentru asigurările sociale-hoz Dévára jelentésük be.

A bejelentés elmulasztása kihágást képez és szigorúan büntetettetik.

Gazdasági munkásoknak tekintetnek a gazdasági gépek mellett alkalmazott etetők és a gépek mellett alkalmazott napszámosok, valamint az állattenyésztés-, kert- és szőlőművelésnél alkalmazott munkások.

Bejelentésre szolgáló nyomtatványok díjtalanul kaphatók a körjegyzőségnél. A bejelentő-lap két példányban állítandó ki és küldendő be a Cassa cercuala pentru asigurările sociale-hoz Dévára.

1919. október 11-től az alábbi betegségleyezési járulék fizetendő:

Gazd. cselédek	16 éven alul	I. o.	heti	0.56 K
„	16 „	felül II. o.	„	1.12 „
„ munkás	16 „	alul II. o.	„	1.12 „
„	16 „	felül II. o.	„	2.24 „

Jarulékok tartoznak fizetni, melynek fele a cseléd, illetve a munkás béréből levonható, felét a munkaadó sajátjából fedezi. — A baleseti díj minden alkalmazott után évi 12 korona, melyet a munkaadó egészen a sajátjából köteles befizetni.

A gépészek, fűtők, szegődményes iparosok és erdőbirtokosok saját erdőkitermelésénél foglalkozó fatermelők javadalmazásuknak, bérüknek megfelelő napibér osztályba soroztatnak és ennek megfelelő járulék fizetésére kötelesek fele részben a munkaadó hozzájárulásával.

A betegségleyezési járulék és baleseti díj heti fizetéses alkalmazottnál hetenkint, kéthetenkint fizetett alkalmazottnál kéthetenkint, havi fizetéses alkalmazottnál havonként és pedig mindenkor a jogszerű fizetési napokon esedékes.

A munkaadók kötelesek az esedékessé vált járulékokat, balesetbiztosítási díjakat és tagsági igazolvány díjakat az esedékesség napját követő három napon belül a kerületi munkásbiztosító pénztárnak külön felszólítás nélkül megfizetni, Szászvárosban és Petrozsényben a kirendeltségnél.

A fizetés közvetlen a pénztárnál vagy posta útján történhetik. A járulékok és díjak be nem szolgáltatása a következőképpen büntetettetik: amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és 2 hónapig terjedő elzárással és 600 koronáig terjedő pénzbüntetéssel büntetendő az a munkaadó, aki a betegségleyezési járulékokat, baleset biztosítási díjakat, járulékokat vagy járulék előlegeket esedékesség szerint elfogadható mentő ok nélkül jogellenesen be nem szolgáltatja.

Ismétlődés esetén a büntetés súlyosbodik, éppen ezért a legnyomatékosabban felkértnak a munkaadók a fizetések betartására.

Megbetegedés és baleset esetén a tagok a lakhelyükhöz legközelebb eső orvost kötelesek igénybe venni és annak rendeleteit betartani.

A munkaadók bejelentése az 1907. évi XIX. t.-c. 204. §-a értelmében portómentes.

Déva, 1919. november 3-án.

Péntek, director.

— Gratz Gusztáv bécsi követ. Budapest. Gratz Gusztávot, a volt közös külügyminisztérium osztályfőnökét s a későbbi magyar pénzügyminisztert a kormány bécsi magyar követté nevezte ki. Gratz dr. már tegnap elutazott Bécsbe, hogy elfoglalja új állását.

Hirdetmény.

A kormányzótanács XIX. számú rendeletével a munkásbiztosításról szóló 1907. évi XIX. törvényt egyes pontjaiban módosította s ennélfogva a 6450—1919. számú miniszteri rendelet értelmében a munkaadók kötelesek mindazon alkalmazottakat, kik az 1907. évi XIX. t.-c., valamint a m. kir. miniszterium 4790—1917. M. E. sz. rendelete értelmében betegség és baleset esetére biztosításra kötelezettek 1919. október 11. napján alkalmazásban állanak — ha ezután kiléptek volna is — jelen felhívástól számított 8 nap alatt a Cassa cercuala pentru asigurările sociale din Deva bejelenteni, tekintet nélkül arra, hogy ezek az alkalmazottak megelőzőleg be voltak-e jelentve vagy sem.

Ennél az általános bejelentésnél az alkalmazottak személyi adatait és az általuk pénzben (fizetés vagy bér, lakbér, háborús, drágasági, családi pótlék, beszerzési, ruházati segély, osztalék, jutalék stb.) és természetben (teljes ellátás, lakás, ételmezés, mosás, fűtés, világítás, hálólhely, ruházat, termények, élelmicikkek, föld vagy kerthasználat, állattartás stb.) élvezett összes javadalmazásokat fel kell tüntetni. A bejelentés elmulasztása vagy valótlán adatok bejelentése kihágást képez.

A biztosítási kötelezettség nemre, korra és honpolgárságra való tekintet nélkül minden ipari, gyári, kereskedelmi üzemre, vállalatra kiterjed fizetés vagy keresetre való tekintet nélkül.

A betegség esetére fizetendő járulékok a következők:

I. oszt.	3 K napi keresetig, heti	0.56 K
II.	5 " " " " "	1.12 "
III.	10 " " " " "	2.24 "
IV.	14 " " " " "	3.36 "
V.	18 " " " " "	4.48 "
VI.	22 " " " " "	5.60 "
VII.	26 " " " " "	6.22 "
VIII.	32 " " " " "	8.40 "
IX.	40 " " " " "	10.08 "
X.	48 " " " " "	12.32 "

A betegsegélyezési járulék és baleseti díj heti fizetéses alkalmazottnál hetenkint, kéthetenként fizetett alkalmazottnál kéthetenként, havi fizetéses alkalmazottnál havonként és pedig mindenkor a jogszerű fizetési napon esedékes.

A munkaadók kötelesek az esedékessé vált járulékokat, balesetbiztosítási díjakat az esedékesség napját követő három napon belül a Cassa cercuala pentru asigurările sociale-nál külön felszólítás nélkül megfizetni, Szászvároson és Petrosényban a bizalmiférfinál.

A fizetés közvetlen a pénztárnál vagy posta útján történhetik. A járulékok és díjak be nem szolgáltatása a következőképpen büntetettik: amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és 2 hónapig terjedő elzárással és 600 koronáig terjedő pénzbüntetéssel büntetendő az a munkaadó, aki a betegségi biztosítási járulékokat, balesetbiztosítási díjakat, járulékokat vagy járulék előlegeket esedékesség szerint elfogadható mentő ok nélkül jogellenesen be nem szolgáltatja. Ismétlődés esetén a büntetés súlyosbodik, éppen ezért a legnyomatékosabban felkéretnek a munkaadók a fizetések betartására.

Deva, 1919. november 3-án.

Péntek, director.

— A helybeli „Ardeleana” pénzügyintézet a napokban elhunyt igazgatósági tagja, dr. Dávid Kornél városi tisztii főorvos emlékeztérére a helybeli román gimnázium javára egy 10.000 K-ás alapítványt tett.

NAPI HIREK.

— **Műsoros egyházi ünnepély** a helybeli róm. kath. templomban. Folyó hó 23-ikán (vasárnap) Szt.-Erzsébet, mint az egyházközség védszentjének tiszteletére egyházi ünnepélyt rendez a Mária-kongregáció és az egyházközség. D. e. 10 órakor ünnepélyes szentmise a Mária-kongregáció és a róm. kath. tanuló-ifjúság vegyes énekkarának közreműködésével. D. u. 5 órakor műsorral egybekapcsolt istentisztelet élőképekkel, vallásos melodrámmal és egyházi klasszikus énekkel. Az egyházi ünnepélyre a hívőket ez uton is tisztelettel meghívjuk. — Belépő-díj nincs, de önkéntes adományokat a szegények felsegélyezésére szívesen fogadunk. A róm. kath. plebánia hivatal.

— **A hunyadmegyei képviselőválasztások eredménye.** Mult vasárnap folytak le Hunyad megyében is a képviselőválasztások, a melyek legnagyobb részét a hivatalos jelöltek győzelmével végezték. A választások mindenütt példás rendben és csöndben történtek úgy, hogy rendezettség nélkül fordult elő. Ellenjelölt nélkül a következők lettek képviselők: Dévai kerület: Stefan Metes, boicai kerület: dr. Petru Groza, brádi kerület: dr. Niculae Balan, körösbányai kerület: dr. Nerva Oncu, algyógyi kerület: dr. Romul Boca, szászvárosi kerület: dr. Aurel Vlad, romoszi kerület: Par. Joan Mota, vajdahunyadi kerület: Vasile C. Osvada, lupényi kerület: Valer Bociat, dobrai kerület: dr. Aurel Vlad. A marosillyei kerületnek két jelöltje volt, dr. Sebastian Bornemisa és dr. Brosu. A szavazás lezárásakor dr. Sebastian Bornemisa 123 szavazattöbbséggel lett a kerület megválasztott képviselője. A petrosényi kerületben Valer Pop ellenjelölttel szemben Par. Joan Dumát választották meg. A hátszegi kerület képviselője Filip Munteannal szemben dr. Victor Bontescu lett, aki 2241 szavazatot kapott. Végül a puji kerületben Par. Daju Astanasie lett a győztes, akinek ellenjelöltje Leon Manu volt. Itt említjük meg, hogy a ghiladi kerület (Temes-m.) képviselőjévé Patrichie Ramneantu a dévai detektívtestület agilis főnöke lett megválasztva.

— **Államtanács Magyarországon.** Lyon, nov. 12. Budapestről jelentik, hogy Clerk budapesti tárgyalásai a kívánt eredményre vezettek. Amerikai forrásból eredő távirat szerint Clerknek sikerült Budadesten egy államtanácsot alakítani, mely tavaszig fogja kormányozni Magyarországot, vagyis addig, míg a nemzetgyűlési választások megejthetők lesznek.

— **Beszüntették a magyar postapénz kiadását.** Bécsből jelentik: A magyar postatakarékpénztár a kormány utasítására beszüntette a postapénz kiadását és így összesen alig egymilliárd korona értékű postapénz van forgalomban. A postapénz beszüntetését az Osztrák-Magyar Bank kívánta, hivatkozva arra, hogy egyedül neki van joga a pénz kiadására. Ezzel szemben azonban kilátásba helyezte, hogy nagyobb mennyiségű apró bankjegyet küld a magyar piacra.

— **Bevonják az italmérési engedélyeket.** Aradról jelentik: Az aradi pénzügyigazgatóságon azzal a tervvel foglalkoznak, hogy az italmérési engedélyek kiadását új alapon szervezik. Ez a terv most a közel jövőben meg is valósul. Bevonják az összes italmérési engedélyeket, amivel a többi közt azt is el akarják érni, hogy egyazon vállalkozónak különböző nevek alatt ne juthasson túl sok engedély. Az italmérési engedély iránt benyújtandó engedélyeket azután egyenként meg-

vizsgálják. A pénzügyigazgatóság megbizottja oly célból, hogy teljes meggyőződést szerezzen, mindenütt kiszáll a járási székhelyekre s az ott egybehívott helyi bizottság meghallgatásával adják ki az új italmérési engedélyeket.

— **A dévai rendőrség ujjaszervezése.** A kormányzótanács intézkedése folytán az államosított dévai rendőrséget a közeljövőben ujjaszervezik. A rendőrség létszáma a következő lesz: 1 főkapitány, 1 kapitány, 1 fogalmazó, 2 rendőrtiszt, 3 kezelőszemélyzet, 2 detektív, 2 őrmester, 30 rendőr és 1 szolgál.

— **Az írók és művészek Világosság-ligája.** Bukarest, nov. 10. A „L'Orient” írja: A gondolat internacionáléjának szervezése tevékenyen folyik. A „Világosság” csoportja kezdeményezést tett arra nézve, hogy az összes országok független szellemi képviselői kongresszusra gyűljenek össze. Ez a kongresszus Bernben lesz az 1920. év első hónapjaiban. A „Világosság” igazgatóságának a tagjain kívül meghívást kapnak az összes hasonló mozgalmak képviselői, valamint az összes írók, művészek és tudósok, akik ugyanazon ügyért küzdenek, mint a „Világosság”. Napirenden lesz minden kérdés, amely elősegítheti a nemzetközi összeköttetés újrafelvételét és még inkább a gondolat szabadságot. A „Világosság” csoportja hangsúlyozza, hogy a tervezett kongresszus ügyében csak a javasoló szerepével bír. A kongresszusra vonatkozó összes közlések Párisba, a „Világosság”-hoz intézendők.

— **Nem számol fel az osztrák-magyar bank.** Az osztrák-magyar banknak, mint már megirtuk, lejár a szabadalma az év végén, de az osztrák békefeltételek értelmében is ki kellene mondania a felszámolást. Így tehát 1920. január elsején az új államokban már csak saját nemzeti jegybankjuk működhetne. Magyarország részéről azonban minden egyébtől eltekintve technikai akadályok miatt sem lehet szó az önálló jegybanknak jövő év elejére való felállításáról. Ezért nyomban, amint Papp Elek alkormányzó a kormányzói széket elfoglalja, megindul a tárgyalás a szabadalom meghosszabítása iránt, amihez az antant hozzájárulása is szükséges. És maga az antant sincs abban a helyzetben, hogy a felszámoláshoz fogjon mert még nem alakította meg a jóvátételi bizottságot. Így hát az antant hozzájárulása is kétségtelen.

— **Az amerikai szenátus megszavazta a Népszövetséget.** Lyon, november 11. Washingtonból jelentik, hogy az amerikai szenátus 67 szavazattal 16 ellen, elutasította a Népek Ligájára vonatkozó azon módosítást, hogy a háború megüzenése esetén a megszavazás kötelező legyen.

— **Öt hónap.** A „Tavas” mai számának élén a szerkesztőség Öt hónap című beszámoló cikkét találjuk, amely egyúttal új célkitűzést is ad. Rendkívül érdekessége van a „Tavas” költői című sorozatnak, amelyben ezúttal Remethey Dezső, Korda Béla, Bárdos László, A. Diamandi Anna, Jeney József és Becsky Irén vonulnak fel reprezentáns verssekkel. Az Idegen Novellák rovatban Barry-Paina híres és népszerű angol elbeszélő Jolunthe című novelláját interpretálja Szalai H. Elemér pompás magyarsággal. Biró László Bálvány című elbeszélése újabb állomás az író fejlődésének az útján. Kiemelkedő esemény Dutka Ákos Elégia című verse, amely a közműn alatt íródott és a nagynevű költő új skáláját szólaltatja meg. A fürge Lesben rovatban a fiatal, nagytehetségű Kolpaszky Lajos ír a sokat vitatott nyelvtisztaságról, Baza-

rov pedig Az irodalmiság ellen címmel aktuális problémával foglalkozik. Biró László Leopardiról irt cikke a költő első verseskötvének százéves évfordulója alkalmából díszes számnak. Sz. E. a vonósnégyes-hangversenyéről számol be, a Figurák rovatban N. Z. Don Vitriol című megrendítő kis meséjét találjuk. A kritika rovatban dr. Fried János Shaw új könyvét, Sz. J. Peter Nausen regényét ismertetik és értékelik kellő hivatottsággal. A Sakk-rovat és a Szerkesztői üzenetek egészítik ki a zsufolt számot. — Itt említjük meg, hogy a „Tavaszi“ kiadóhivatala Szilágyi Dezső-utca 6. szám alá (a Nagyvárad kiadóhivatalának helyiségébe) költözött, ahonnan a lap adminisztrációját az eddiginél is fokozottabb gonddal intézik. A Tavasz kiadóhivatala felkéri az előfizetőket és az elárusítókat, hogy minden a kiadóhivatalt illető postai küldeményt a jelzett címre irányítsanak.

— **Mennyi volt a monarchia bankjegyforgalma.** Bécs, nov. 7. Bécsi lapok írják, hogy tekintettel a jegybank múlt heti kimutatására, amely szerint a volt monarchia valamennyi államában 483 milliárd korona értékű bankjegy van forgalomban, az a kívánság merült fel, hogy azoknak a bankjegyeknek mennyiségét, amelyeknek a terhét Német-Ausztria egyedül viseli, külön mutassák ki. Ezt a követelést a jegybank a legközelebbi alkalommal teljesíteni fogja. Rövidesen megjelenik az a kimutatás, amely külön számol be az egész bankjegyforgalomnak Ausztriára eső részéről. Jól értesült körök azt hiszik, hogy az osztrák bankjegyforgalom jelenleg 9—10 milliárd korona közt mozog. (MTI.)

— **Pezsgőgyár Kolozsváron.** Csendben, észrevétlenül, de nagy aparáttal dolgozik Kolozsváron az „Első Erdélyi Pezsgőgyár“. A változott idők folytán a magyarországi gyártmányu pezsgőktől elesett Erdély, az Andrényi-cég pedig nem képes a szükségletet fedezni. Ettől függetlenül Kolozsváron már januárban megkezdte munkáját az Első Erdélyi Pezsgőgyár s francia vegyészek és szakértők által készített gyártmányai már decemberben piacra kerülnek. Az új gyár vezetője Fesztinger Albert, nagy szakértelemmel vezeti az egész gyárat. Jövőre megnagyobbítják a gyárat, mert nem képes mai üzeme mellett annyit előállítani, mint a mennyi a kereset.

— **A zsidók Szent-Bertalau éjszakája.** A kolozsvári „Ujvilág“-ban olvassuk: A „L'Orient“ írja: Lengyelországban és Ukrajnában a zsidó mézszárlások szünet nélkül tovább folynak. Mivel ezen országokban a zsidóknak utlevelet nem adnak, öt millió embernek az élete jvalóságos pokol. Beszéljenek a számok: Vilma mellett Nimitsinbeu 4 zsidót elevenen eltemettek. Megöltek Pinksban 35-öt, Krakauban 60-at, Anaievben 62-öt, Dubnában 700-at, Radomilsban 1000-et, Vilnában 2000-et, Lembergben 4000-et, más városban 6000-et, Ukrajnában 84000 zsidót öltek meg a katonák. 200.000 árva maradt támasz nélkül. Vajjon Padervsky ur a Nemzetek Ligáját dicsőítő énekében felfogja-e használni az áldozatok nyöszörgéseit.

— **Szesz és dohány nélkül.** Néhány hónap múlva Amerika teljesen „száraz“ lesz. T. i. tiltva lesz alkoholnak, bornak, sörnek, likőröknek és (óh jaj) pezsgőnek behozatala és nyilvános helyeken való fogyasztása. Csak az ásványvizet, erjedés nélküli almalét és erjedés nélküli sört tűrik meg. A mértékleteségi egyesületek azonban nem érik be az eddigi diadallal és újabb babérokra pályáznak. Keresztül akarják vinni a legszigorubb dohányzási tilalmat. Nincs ivászat. A füstölésre

sincs semmi szükség. Így aztán Amerika miután előbb „száraz“ lett, azután világos és átlátszó lesz. Nagyon természetes, hogy az érdekelt üzleti körök, nevezetesen a számtalan amerikai dohány-kereskedő elszántan akarnak védekezni és nem akarják engedni, hogy megfojtsák őket, mint a bor és sör kereskedőket. Már szindikátust is alakítottak és elhatározták, hogy a legerélyesebben fognak küzdeni, minden rendelkezésre álló eszközzel az új propaganda ellen. Am az ilyen propaganda ellen nehéz a küzdelem. Különösen Amerikába, ahol az emberek józanul és ami fő hasznosan szeretnek gondolkodni és ami még főbb, szeretik magukat fegyelmezni, már csak a sport kedvéért is. A ligák munkája annál könnyebb, mert az állam is támogatja, ha nem is aktíve, de passzíve, mivel a kincstárnak a dohányra kivetett adó igen keveset jövedelmez. Ha a mozgalom Európába is át talál csapni, úgy a pénzügyminiszterek nem kis zavarba jönnek. De senki sem fogja őket sajnálni, hiszen a füstölni való olyan gyalázatosan komisz és az ára oly szemtelenül drága és mindezek tetejébe gyakran csak láncosoknál kapható.

— **Beküldetett.** Vettük az alábbi sorokat: Tekintetes Szerkesztőség! Alólirottak elhatároztuk, hogy egy alkalmi ideiglenes fürdőt (kád és gőz) létesítünk, ha a helybeli Birtler-féle fürdő nem helyezi üzembe fürdőjét. Városunk lakossága a nyárig nem nélkülözheti a fürdözést s miután kilátásunk van, hogy célunk megvalósításában a katonai parancsnokság is támogatni fog, e helyen hívjuk fel a Birtler-féle gőz- és kádfürdő tulajdonosát, nyilatkozzék arra nézve, hogy üzembe helyezi-e fürdőjét vagy nem? Mi nem akarjuk őt a fürdőből származó jövedelmétől megfosztani, de ha nem nyitja meg, akkor egy másik fürdő felállításával komolyan foglalkozni fogunk. Ha e helyen rövid időn belül választ nem kapnánk, úgy vesszük, mintha a Birtler-féle fürdő tulajdonosa fürdőjét egyáltalában nem akarja üzembe helyezni. Tisztelettel: Több helybeli vállalkozó polgár. — Lapunk már sokszor szóvá tette azt, hogy városunk lakossága az őszi, téli és tavaszi időkben nélkülözi a fürdőzési lehetőséget csupán azért, mert az egyetlen iparjoggal bíró fürdő a fürdőtulajdonos szeszélyei szerint nyílik és zárul be. A közegészség érdekében jó lenne, ha a város vagy a katonaság illő bér ellenében rekvirálná s tartaná üzemben a fürdőt.

Fehérnemű-varrást elfogad szolid árák mellett Heger Hedwig Berényi-u. 6. szám alatt.

— **Az utalvány-forgalom** ujabban kiterjed a következő postahivatalokra: Ádámos, Ajton, Alsóárpás, Alsóporumbák, Alsószombatfalva, Alsóvenice, Alvinc, Apahida, Aranyosbánya, Aranyosgyéres, Balavásár, Bálványosvára, Barálós, Barcarozsnyó, Barót, Bátor, Bélbor, Bethlen, Bodola, Boica, Bonyha, Botfalva, Botfalucukorgyár, Branyicska, Bucsony, Buza, Csákiárgorbó, Csernakeresztur, Csikrákos, Csikszentgyörgy, Csikszentimre, Csikszentkirály, Csikszentsimon, Cege, Deményháza, Dános, Disznajó, Egeres, Erdőszentgyörgy, Eléd, Felsőszöcs, Felvinc, Földvár, Galgó, Gogán, Gödemesterháza, Guraszáda, Görgényszentimre, Gyergyótölgyes, Gyalár, Gyergyóalfalu, Gyergyócsomafalva, Gyimesbükk, Gyulafehérvár 2, Hégen, Héjas-

falva, Hidalmás, Homoród 2, Homoródalmás, Homoródsztrárton, Homoródsztrpál, Hosszúfalva, Hackó, Kápolnokmonostor, Karcfalva, Kásonaltiz, Kásonujfalva, Katona, Kerelőszentpál, Keresztényfalva, Kernyesd, Kobátfalva, Kocsoládfalva, Kolozs, Kolozsvár 2, 3, 4, 5, Kénos, Kőródszentmárton, Kozmás, Körösbánya, Kristyór, Kudzsir, Kutyfalva, Lemnek, Lónyaytelep, Livazény, Magyarderzse, Magyarfráta, Magyarorbó, Magyarigen, Magyarlapád, Magyaránás, Magyarremegye, Magyarzsovát, Magyarzombor, Marosbogát, Maroscsapó, Maroshévíz, Marosillye, Marosludas, Marossolymos, Marosugra, Marosvásárhely 2, Marosvécs, Mezőkapus, Mezőmehes 1, 2, Mezőrményes, Mezőrengyel, Mezőszentmihály, Mezőzáh, Mikefalva, Mocs, Nagyajta, Nagybacon, Nagyborosnyói, Nagyilonda, Nagykend, Nagysajó, Nagysármás, Nyáradmagyaros, Nyárádszereda, Oklánd, Oláhlápos, Oláhszentgyörgy, Olthévíz, Óradna, Ósinka, Ótokán, Palotailva, Páncélcseh, Parajd, Petres, Piski, Puj, Pusztakalán, Radnót, Ratosnya, Retteg, Romoly, Sajómagyaros, Sárkány, Sárkánybarka, Sáros, Sepsibükkszád, Sepsikőröspatak, Somkerék, Siménfalva, Szászfenes, Szászkeresztur, Szászkézd, Szásznádas, Szék, Székelykocsárd 1, 2, Szentbenedek, Szeretfalva, Szurduk, Tancs, Talrang, Topánfalva, Tordasszentlászló, Torockó, Töröcsvár, Tusnád, Uzdiszentpéter, Uzon, Vajdarécse, Váralmás, Várhely, Verespatak, Vidombák, Zabola, Zágor, Zágón, Zajzon, Zám.

— **Hindenburgot külön vonat viszi kihallgatásra.** Bécs, nov. 12. A háborúért való felelősség, megállapítására vonatkozólag a „Nues Wiener Journal“-nak jelentik, hogy a német nemzetgyűlés parlamenti vizsgálóbizottsága e hó 15-éig megszakítás nélkül akar dolgozni. A jövő hónapban Hindenburg vezértábornagyot és Ludendorff tábornokot fogják kihallgatni. Hindenburg vezértábornagyért különvonatot fognak Hannoverbe küldeni. Ludendorff Berlinben tartozkodik.

— **Nem szabad budapesti lapokat hozni.** Nagyváradról jelentik: Az utazó közönséget hirdetésmények ftyelmeztetik arra, hogy budapesti lapokat nem szabad Erdélybe hozni. A tilalom nem csak a lapok árusítására terjed ki, hanem az egyes utasok sem hozhatnak magukkal újságokat.

— **A hosszú körmök.** A divat sokszor a természet józan rendjével homlokegyenest ellenkező badarságokra ragadtatja az embereket, melynek azért — jobb meggyőződésük dacára is — alávetik magukat, mert a „bonton“ úgy kívánja. Ilyen nevetséges hóbort a hosszú körmök viselése. Ha az ember ilyen hosszú körmü egyént megpillant, önkénytelenül eszébe jut a ragadozók szákmányszerű karmai, különösen akkor, ha nincsenek az ilyen körmök tisztán tartva és a „manikűr“ által fényesre pucolva. De még a leggondosabb ápolás dacára is előfordulhat, hogy egy véletlen következtében a hosszú köröm letörik, leszakadt és bereped a körömnek az a része is, mely az ujjhegyeket van hivatva védeni, nemkülömben pedig a hosszú, hegyes körömmel önmagán vagy másokon karcolás általi bőrbeket ejt, melyekre apró, fertőző csírák ragadhatnak és kellemetlen lobos, genyedző sebekké válhatnak. Egy ilyen „hosszu körmü“ anya egyszer saját — egyetlen — leányának szemvilágát tette tönkre oktalan divat hóbortjával. Hagyjuk ezt a bolondságot a kinaiaknak, mi pedig hordjunk rövidre vágott körmököt, de azokat is tartsuk tisztán, mert a köröm alatt lévő piszokban betegségeket okozó baktériumok is szoktak, még pedig nagy számban — tenyészni.

— A helybeli posta-távirda hivatal a következőket közli: A táviratok elferditése és kérésese minden egyes esetben onnan ered, mert a közönség részére feladott táviratok nincsenek tisztán és olvashatóan írva. Táviratának hibátlan megérkezését biztosítja az, aki táviratát tisztán és olvashatóan írva (gépírással is) adja fel. Különbben is a posta csak azon táviratokat veszi fel, amelyek tisztán és olvashatóan vannak írva. — Cseh-Szlovákiával, Német-Ausztriával és Lengyelországgal a postaforgalom felvétetett, egyelőre csak levélpostai küldemények és táviratok fogadtatnak el, melyek nyitva adandók fel.

— Budapestén legalizálják a valuta-kereskedelmet. Budapestről jelentik: A Takarékpénztárak és Bankok Egyesülete elhatározta, hogy a kötelekekbe tartozó pénztintézetek minden néven nevezendő törvényes fizetőeszközt kötelesek elfogadni értékpapírok szállításánál. Ez a határozat a gazdasági élet minden ágában hozzá fog járulni a különböző pénznemek között lévő megokolatlan differencia lecsökkentéséhez. Az egyesület második határozata szintén a tőzsdeéletet illeti és a zsiróforgalom bekapcsolására vonatkozik. E nélkül a tőzsdei élet megélénkülése el sem képzelhető. Az első határozat keresztlülvitele nélkül a zsiró ügye el sem volna intézhető, mert hiszen ez intézmény reaktiválásának útját állotta az egyes pénznemek közötti megkülönböztetés. Az egyesület deputációjában arra kérte a tőzsde elnökségét, utalja át a külföldi pénzek kereskedését az utcáról a tőzsde terembe, legalizálja a kereskedelemnek ezt az ágát és helyezze a maga szigorú ellenőrzése alá.

— Egy kiló kávé ötven korona. Az utóbbi napokban két waggon kávé érkezett Kolozsvárra. Blaga Aurél dr. az árvizsgáló bizottság elnöke magához hívatta a kereske-

dőket, hogy az árakat megállapítsa. Az előzetesen megállapított ötvenhat koronás egységár nem volt arányos a vételárral. Sikertelt megállapodást létesíteni a kávé eladója és a kolozsvári kereskedők között úgy, hogy most a kávé nagybani árát negyvenöt koronában, detail árát pedig ötven koronában állapította meg a bizottság. Az új és a régi en gros ár közötti különbözetet a város szegényei kapják.

— A vonatok érkezése Szászvárosra. Aradról a 608. sz. szvonat éjjel 12 ó. 01 pkor. Tövisről a 615. sz. szvonat éjjel 1 ó. 15 pkor. Aradról a 606. sz. gyvonat reggel 5 ó. 37 pkor. Brassóból a 605/a. sz. gyvon. este 7 ó. 53 pkor. Ezenkívül a vonatigazgatóság legközelebb közlekedtetni fogja: Aradról a 610. sz. személyvonatot, érk. d. u. 2 ó. 04 pkor, Tövisről a 609. sz. személyvonatot, érk. d. u. 1 ó. 29 pkor. Az eddigi „Simplon-express“ most Temesvár, Lugos, Orsován át közlekedik. A 605/a és 606. sz. rendes gyorsvonat Arad—Brassó között közlekedik, azon I.—II. oszt. gyorsvonati jeggyel bárki utazhatik, kedvezményre jogosultak kedvezményüket érvényesíthetik, illetve élvezhetik.

VIDÉKI

előfizetőinket tisztelettel kérjük, hogy hátralékaikat beküldeni, előfizetéseiket postafordultával megújítani sziveskedjenek, mert ellenesetben — legnagyobb sajnálatunkra bár — kénytelenek leszünk lapunk további küldését jelen számmal beszüntetni.

Kiváló tisztelettel:

A kiadóhivatal.

— Az üveg ára. Az Aradra érkezett és az aradi közszükséglet részére lefoglalt három waggon táblaüvegárut az árvizsgáló-bizottság a következőleg maximálta: A táblatüveg négy-szögmétere nagyban 67.50 kor., kicsinyben 80 korona, bevágatási díj négy-szögméterenkint külön 20 korona.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Névtelen levelekre nem válaszolunk, kéziratokat vissza nem adunk.

S. B. Piski. Miért e hosszú hallgatás?

K. D. Kérésével forduljon a dévai pénzügyigazgatósághoz.

Előfizető. Sajnos, megtörtént, de most már minden rendben van. — Sorsjegyei sorsáról most nem adhatunk felvilágosítást.

Csilla. Verse nem közölhető.

Sch. Ö. Vajdahunyad. Mikor lesz szerencsénk? A december 4-iki vásárkor csak fogjuk láthatni. Üdv!

Eladó egy bőrfedelű csukható családi hintó és 7 méter finom angol nadrágszövet. — Cim e lap kiadóhivatalában. 72 1-2

Két ló, egy hintó, egy szekér, szerszám és széna azonnal eladó. Szászváros, állomás. 73

Cimbalom és zongora bérbe kerestetik. Cim a könyvkereskedésben. 70 2-3

Hasatschek Károly

épitőmester

7 17-25

Szászváros, Romoszi-ut 23.

Szászvárosi Könyvnyomda Részvénytársaság

Ajánlja dúsan felszerelt papir-raktárát u. m.: eljegyzési- és esküvői-kártyáit, diszes kiállítású meghívóit, névjegyeit, valamint falragaszait

Mindennemű irodalmi-művek iskolai és irodai írószerek, hivatalos és egyéb nyomtatványok a legjutányosabb árak mellett szerezhetők be

Könyvnyomda, könyv-, papir- és írószerekkereskedés

A Szászváros és Vidéke kiadóhivatala